

ROMÂNIA
JUDEȚUL MUREȘ
MUNICIPIUL TÎRGU MUREȘ
DIRECȚIA „COMUNICARE, PROIECTE CU FINANTARE
INTERNATIONALA SI RESURSE UMANE”
SERVICIUL „RELATII CU PUBLICUL”
540026, Tîrgu Mures, P-ta Victoriei nr. 3
Tel.: 0265 – 268330 int. 178
Fax: 0265-260813
e-mail: infopublic@tirgumures.ro

Nr. _____ din _____

ÎNDRUMĂRI PENTRU PUBLIC privind ACCESUL LA INFORMAȚIE

DREPTUL CONSTITUȚIONAL AL ACCESULUI LA INFORMAȚII DE INTERES PUBLIC A DEVENIT DIN TEORIE, PRACTICĂ. DIN DECEMBRIE 2001 AVEM DREPTUL DE A CERE AUTORITĂȚILOR ACEST GEN DE INFORMAȚII. DAR ȘI AUTORITĂȚILE AU OBLIGAȚIA EXPRESĂ DE A NI LE PUNE LA DISPOZIȚIE. SĂ ÎNVĂȚĂM SĂ FOLOSIM ACEST DREPT.

1. De ce ai nevoie de acest drept?

Pentru că:

- Plătești taxe și impozite statului;
- Ești responsabil și vrei să știi cum este gestionat banul public;
- Cei pe care i-ai ales, trebuie să își respecte promisiunile;
- Funcționarii din instituțiile publice sunt în slujba ta și nu invers;
- Administrația publică este din ce în ce mai transparentă, și pur și simplu este

dreptul tău!

2. Care sunt reglementările de bază privind liberul acces la informațiile de interes public?

- Declarația Universală a Drepturilor Omului, articolul 19:”orice persoană are dreptul la libertatea opiniei și a expresiei”; acest drept include libertatea de a susține opinii fără nici o interferență și de a căuta, primi și răspândi informații și idei prin orice mijloace, indiferent de frontiere”;

- Constituția României, articolul 31:”Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngădit... Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal”;

- Legea nr.544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public;

- Normele metodologice privind aplicarea Legii nr. 544/2001 aprobate prin H.G.R. nr.123/2002.

3. De ce este importantă pentru România Legea privind liberul acces la informațiile de interes public?

- Este un pas major în consolidarea democrației și în reforma administrației publice;
- Instituționalizează transparența în relațiile dintre cetățean, autoritățile și instituțiile publice;
- Se va produce o schimbare de mentalitate în relația dintre cetățean și funcționarii publici;
- Accesul la informațiile publice va reprezenta regula, iar limitarea accesului, excepția.

4. Ce este informația de interes public?

- Orice informație produsă sau gestionată de instituțiile sau autoritățile publice ori ale unei regii autonome care utilizează bani publici.

Atenție: în forma actuală, Legea nu include și informațiile privind utilizarea banilor publici de către oricine altcineva (societăți comerciale, fundații etc.) decât instituțiile publice, autoritățile publice și regiile autonome.

5. Informațiile clasificate sunt informații de interes public?

- Da, numai că accesul la acestea este limitat prin lege.

6. Cine poate solicita informații de interes public?

- Orice persoană fizică sau juridică, de cetățenie română sau străină (art.20 din Norme). Solicitantul nu trebuie să-și justifice, în nici un fel, cererea. Informațiile de interes public pot fi solicitate și numai din «simpla curiozitate», întrucât accesul la astfel de informații este liber, ceea ce presupune că ele se află la dispoziția tuturor.

7. Poți solicita orice informație, fără nici o restricție?

- Da, dar trebuie să știi că există informații de interes public la care accesul este exceptat.

8. Care sunt acele informații care sunt exceptate de la accesul liber?

- Informațiile din domeniul apărării naționale, siguranței și ordinii publice, dacă fac parte din categoriile informațiilor clasificate sau informațiile privind deliberările autorităților, precum și cele ce privesc interesele economice și politice ale României, dacă fac parte din categoria informațiilor clasificate (Informațiile clasificate sunt reglementate printr-o lege distinctă, Legea nr.182 din 12 aprilie 2002 privind protecția informațiilor clasificate, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 248 din 12 aprilie 2002).

Atenție: restricția nu se referă la informațiile care favorizează sau ascund încălcarea legii de către o autoritate/instituție publică nu pot fi considerate ca informații clasificate și constituie informații de interes public. Deci, accesul la aceste informații este liber (articolul 13 din Legea nr.544/2001).

De asemenea, prin articolul 24 alin.5 din Legea nr.182/2002 privind informațiile clasificate se interzice clasificarea ca secrete de stat a informațiilor, datelor sau documentelor în scopul ascunderii încălcărilor legii, erorilor administrative, limitării accesului la informațiile de interes public, restrângerii ilegale a exercițiului unor drepturi ale vreunei persoane sau lezării altor interese legitime.

Reacții posibile:

- a) Dacă astfel de informații au fost, totuși, clasificate, orice persoană are dreptul să inițieze o procedură pentru declassificarea lor (procedură reglementată în art. 20 din Legea nr.182/2002).

b) Dacă s-a refuzat comunicarea unor astfel de informații pe motiv că sunt clasificate, în cadrul procedurii de contestare a refuzului se va cere, distinct, și declasificarea acelor informații, conform Legii nr.182/2002.

- Informațiile privind activitățile comerciale sau financiare, dacă publicitatea acestora aduce atingere principiului concurenței loiale potrivit legii (combaterea concurenței neloiale este reglementată prin Legea nr. 11/1991, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 24 din 30 ianuarie 1991, modificată prin Legea nr.298/2001, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 313 din 12 iunie 2001). ;

- Informațiile cu privire la datele personale, dacă accesul la acestea nu este reglementat prin lege (Legea nr.677/2001, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.790 din 12 decembrie 2001 se referă la protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date).

Atenție: restricția nu acoperă informațiile cu privire la datele personale care se referă la capacitatea unui cetățean de a exercita o funcție publică. Deci, accesul la astfel de informații este liber (articolul 14 alin.1 din Legea nr.544/2001).;

- Informațiile privind procedura în timpul anchetei penale sau disciplinare, dacă se periclitizează rezultatul anchetei penale sau disciplinare, dacă se periclitizează rezultatul anchetei, se dezvăluie surse confidențiale ori se pun în pericol viața, integritatea corporală, sănătatea sau un interes legitim al unei persoane;

- Informațiile privind procedurile juridiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părțile implicate în proces;

- Informațiile a căror publicare prejudiciază măsurile de protecție a tinerilor.

9. Ce sunt informațiile furnizate din oficiu?

- Informațiile din oficiu sunt acele informații pe care instituțiile și autoritățile publice sunt obligate să le facă publice fără a exista o solicitare în acest sens.

10. Unde sunt disponibile informațiile din oficiu?

- Informațiile din oficiu sunt disponibile în Punctele de informare-documentare ale instituțiilor și autorităților publice, în Monitorul Oficial sau în mijloacele de informare în masă, precum și în publicațiile proprii sau pe pagina de internet.

11. Care sunt categoriile de informații ce se furnizează din oficiu?

- Actele normative în baza cărora autoritățile sau instituțiile respective funcționează și sunt organizate;

- Modul în care sunt organizate instituțiile sau autoritățile publice, atribuțiile departamentelor, programul de funcționare și programul de audiențe;

- Numele și prenumele persoanelor din conducerea autorității sau a instituției publice și ale funcționarului responsabil cu difuzarea informațiilor publice;

- Coordonatele prin care poate fi contactată instituția sau autoritatea publică: denumirea instituției, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail și adresa paginii de internet;

- Sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil al instituțiilor publice, programul și strategiile adoptate de fiecare instituție și autoritate în parte;

- Lista cu documentele considerate de interes public;

- Lista cu categoriile de documente produse și/sau gestionate de instituțiile și autoritățile respective;

- Modurile în care pot fi contestate și atacate deciziile autorităților și instituțiilor publice în cazul în care o persoană se consideră vătămată în ceea ce privește exercitarea dreptului de a avea acces la informațiile de interes public.

12. Ce sunt informațiile furnizate de cerere?

- Orice informație pentru care furnizarea este posibilă numai în urma unei solicitări.

13. Cum poți obține o informație furnizată la cerere?

- Verbal, adresându-te birourilor de informare publică sau persoanelor responsabile cu informarea publică. În cazul în care este disponibilă, informația solicitată va fi furnizată pe loc. Dacă nu este posibil acest lucru, vei fi îndrumat să depui o solicitare în scris;

- În scris, cererile pot fi pe suport de hârtie sau electronic (e-mail). Ele vor fi înregistrate și vei primi o recipisă conținând data și numărul de înregistrare a cererii;

- Cei de la biroul informare îți vor pune la dispoziție un formular tip de solicitare a informațiilor de interes public.

Atenție: cererea scrisă poate fi făcută pentru comunicarea oricărui gen de informații de interes public, inclusiv a celor care se comunică din oficiu. În caz contrar, ar fi îngădit nejustificat dreptul persoanei de a cere în scris orice informație de interes public, prevăzut în articolul 6 din Legea nr.544/2001. În acest sens există soluții și în jurisprudență (sentința civilă nr.577/F din 27 iunie 2002 pronunțată de Tribunalul București în dosarul nr.782/2002), instanța hotărând că obligația instituțiilor/autorităților publice de a comunica din oficiu unele informații de interes public nu exclude obligația acestora de a comunica informațiile și în scris, la cererea solicitantului, conform articolului 6 din Legea nr.544/2001.

Dacă solicitarea nu este de competența instituției/autorității publice sesizate, aceasta nu o va restitui persoanei, ci, în termen de 5 zile de la primire, o va trimite instituției/autorității competente și va informa solicitantul despre aceasta (art. 24 din Norme).

14. Poți primi răspunsul și prin e-mail?

- Poți solicita răspunsul și pe suport electronic (e-mail) dacă birourile de informare publică dețin mijloacele tehnice necesare.

15. Care sunt costurile accesului la informație?

- accesul la informațiile de interes public este gratuit. Nu trebuie să plătești pentru serviciile de căutare și identificare a informației solicitate, dar, în cazul în care soliciți copii după documente oficiale, trebuie să suporti contravaloarea serviciilor de copiere (H.C.L.M nr. 321 / 17.12.2015).

16. După cât timp vei primi răspunsul la solicitarea ta?

- Autoritățile și instituțiile publice au obligația de a-ți răspunde în scris la solicitare în termen de 10 zile lucrătoare de la depunerea cererii;

- În cazul în care durata necesară pentru identificarea informației solicitate depășește acest termen, vei primi răspunsul în cel mult 30 de zile lucrătoare de la depunerea cererii și vei fi înștiințat despre acest fapt în cel mult 10 zile;

- Dacă informația pe care o soliciți este considerată a fi o informație exceptată de la liberul acces, în cel mult 5 zile lucrătoare vei fi înștiințat în scris despre acest fapt.

Atenție: Nerespectarea termenelor legale pentru comunicarea în scris a refuzului sau a informației echivalează cu refuzul nejustificat de rezolvare a cererii și, implicit de aplicare a legii liberului acces la informațiile de interes public.

Chiar dacă, în cele din urmă, refuzul sau informația vor fi comunicate, dar cu depășirea termenelor legale, cel vinovat de întârziere nu poate fi absolvit de răspunderea disciplinară.

Nici instituția/autoritatea publică nu va fi scutită de obligația de a plăti solicitantului daune morale și/sau materiale pentru vătămarea produsă prin încălcarea legii.

17. În cazul în care consideri că ți-a fost încălcat dreptul de liber acces la informație, poți depune o reclamație?

- Da, dar trebuie să o faci în cel mult 30 de zile de la comunicarea refuzului explicit sau tacit al instituției;

- Reclamația trebuie adresată conducătorului autorității sau instituției căreia a-i adresat solicitarea, iar acesta este obligat ca în urma unei anchete administrative, să îți dea un răspuns în cel mult 15 zile de la înregistrarea plângerii;

- Dacă reclamația ta este întemeiată, răspunsul va conține informațiile de interes public solicitate inițial și va menționa sancțiunile disciplinare aplicate funcționarului vinovat.

Atenție: dacă solicitantul nu primește răspuns la cererea inițială de obținere a informațiilor după trecerea a 10 zile de la data înregistrării (termenul obișnuit pentru comunicarea informațiilor) și nici comunicare că termenul a fost prelungit de la 10 la 30 zile, reclamația administrativă se trimite în termen de 30 zile de la expirarea primului termen de 10 zile. Aceasta deoarece necomunicarea în termen echivalează cu refuzul nejustificat al rezolvării cererii și, implicit, al aplicării legii.

Desigur, dacă solicitantul primește în termen de 10 zile de la înregistrare comunicare că termenul a fost prelungit la 30 zile, termenul pentru introducerea reclamației administrative începe să curgă după expirarea celor 30 zile.

Reclamația administrativă va cuprinde, pe lângă mențiunile din cererea inițială de solicitare a informației, o expunere a motivelor pentru care solicitantul consideră că a fost încălcată legea.

Observații: motivele pot fi de ordin general (informația cerută este de interes pentru o comunitate; informația solicitată nu poate constitui, dacă ar fi dezvăluită, un pericol pentru siguranța națională, ordinea publică etc.) sau punctual (solicitantul descoperă că regia autonomă X, care refuză să dea o informație sub pretextul că nu ar folosi bani publici și deci nu ar intra sub incidența Legii 544, a primit unele fonduri de la bugetul de stat) sau amândouă.

Reclamantul primește răspuns la reclamația administrativă numai în cazul în care aceasta este admisă. Răspunsul este scris și se comunică în termen de 15 zile de la data depunerii reclamației și trebuie să cuprindă atât informațiile solicitate, cât și sancțiunile disciplinare luate împotriva celui vinovat de încălcarea Legii 544.

Dacă reclamația este respinsă, solicitantului nu i se comunică nimic.

Observație: această reglementare încalcă articolul 47 alin. 4 din Constituție care prevede că autoritățile publice au obligația să răspundă la cereri, indiferent dacă sunt admise sau respinse.

Deci, comunicarea soluției trebuie făcută în toate cazurile, nu numai când reclamația este admisă.

18. Poți să te adresezi justiției dacă ți-a fost lezat dreptul de liber acces la informație?

- Da, poți să o faci direct după așteptarea răspunsului la solicitarea inițială sau după răspunsul la reclamația administrativă;

- Plângerea trebuie depusă la secția de contencios administrativ a tribunalului în a cărui rază teritorială domiciliezi sau în a cărui rază teritorială se află sediul instituției sau autorității publice împlicate, în termen de 30 de zile de la expirarea termenului legal de primire a răspunsului la solicitarea inițială;

- Instanța poate obliga autoritatea sau instituția publică să îți furnizeze informațiile de interes public solicitate și să îți plătească daune morale și/sau patrimoniale;

- Dacă ești nemulțumit de hotărârea instanței, aceasta poate fi atacată prin recurs la Curtea de Apel. Decizia Curții de Apel rămâne definitivă și irevocabilă;

- Atât acțiunea depusă la prima instanță, cât și recursul de la Curtea de Apel sunt scutite de la plata taxei de timbru.

Observație: Legea nr.544/2001 nu prevede, ca în cazul Legii nr.29/1990 privind contenciosul administrativ, că plângerea în instanță trebuie să fie precedată în mod obligatoriu de reclamația administrativă. O astfel de condiționare este, însă, afirmată în articolul 36 din Norme, care astfel adaugă la Legea nr.544/2001. Până la o intervenție legislativă care să lămurească acest aspect, există riscul expunerii la soluții contradictorii, în funcție de optica fiecărei instanțe.

Recomandare: solicitantul să formuleze reclamația administrativă.

Atenție: în cazul în care dorește să se adreseze instanței, solicitantul, indiferent dacă a formulat sau nu reclamația administrativă trebuie să o facă în termen de 30 de zile de la data expirării termenelor pentru comunicarea refuzului sau informației, prevăzute în articolul 7 din Legea nr.544/2001.

În plângere se va cere instanței să constate că informațiile solicitate sunt de interes public și să oblige autoritatea/instituția publică să comunice în scris informațiile solicitate. De asemenea, trebuie cerut ca instanța să fixeze un termen în care informațiile să fie comunicate solicitantului. Acesta poate cere și obligarea autorității/instituției publice la plata unor sume de bani cu titlu de daune morale sau/și materiale (patrimoniale). Trebuie indicată valoarea daunelor, pentru fiecare categorie, în ce constau, cum s-au produs, cum pot fi dovedite.

Plângerea se adresează, în prima instanță, numai tribunalului. Este o competență materială specială prevăzută expres de Legea nr.544/2001, care derogă de la competența materială din contenciosul administrativ.

Competența teritorială este alternativă, la alegerea petentului: tribunalul în a cărui rază teritorială domiciliază sau tribunalul în a cărui rază teritorială se află sediul autorității/instituției publice.

Plângerea se judecă de secția de contencios administrativ a tribunalului.

Atenție: Aceasta nu înseamnă că se aplică toate regulile și principiile din legea contenciosului administrativ. Legea nr.544/2001 are caracteristici și reguli proprii, care diferă și au prioritate în raport cu legea contenciosului administrativ. O diferență a fost deja menționată și privește competența materială. Alte diferențe privesc caracterul obligatoriu/facultativ al reclamației administrative, termenele, taxele etc. O deosebire importantă se referă la problema dovedirii interesului în cauză. În cazul Legii nr.544/2001, este suficientă și «simpla curiozitate» pentru obținerea unei informații de interes public, ce trebuie să fie la dispoziția tuturor; solicitantului nu trebuie să i se impună să facă dovada unui interes direct, personal în legătură cu acea informație.

Plângerea se judecă în procedură de urgență. Aceasta impune instanței fixarea unor termene mai scurte față de regulă, o mai mare reținere în acordarea de amânări, judecarea și în timpul vacanței judecătorești, redactarea cu operativitate a hotărârilor.

Hotărârea tribunalului este supusă recursului (de asemenea scutit de taxe de timbru), care se judecă la Curtea de apel. Termenul de introducere a recursului este cel din dreptul comun, de 15 zile de la comunicarea hotărârii. În același termen, recursul trebuie să fie și motivat.

Recursul se adresează Curții de apel, dar se depune la tribunal (la instanța a cărei hotărâre se atacă), sub sancțiunea nulității.

Recursul nu se limitează la motivele din articolul 304 cod de procedură civilă, ci are un caracter general. Aceasta deoarece articolul 304/1 cpc prevede că orice obiecțiune cu privire la hotărârea tribunalului poate fi luată în discuție la recurs.

Decizia Curții de apel este definitivă și irevocabilă. Nu mai poate fi atacată decât în cazuri excepționale pe calea contestației în anulare, a revizuirii sau a recursului în anulare.

Instituțiile/autoritățile publice și regiile autonome au obligația de a pune în aplicare decizia.

PE SCURT

1. Informațiile de interes public pot fi solicitate verbal sau în scris, la alegere, de orice persoană.

Cererea nu trebuie motivată.

2. În caz de refuz sau întârziere nejustificată, se face reclamație administrativă.

3. Dacă reclamația administrativă rămâne fără efect, se adresează o plângere tribunalului.

4. Împotriva hotărârii tribunalului, se poate face recurs la Curtea de Apel.

**DIRECTOR EXECUTIV,
KORPADI GYORGY**

**ȘEF SERVICIU,
ANCA MORAR**